

Tio kännetecken för en hälsolitterat hälso-och sjukvårdsorganisation

Exempel:

1 Har en ledning som ser till att hälsolitteracitet blir en integrerad del av organisationens uppdrag, uppbyggnad och verksamhet.	<ul style="list-style-type: none"> • Sätter upp mål för att främja hälsolitteracitet, fastställer ansvar och tillhandahåller incitament • Tar fram och genomför riktlinjer och standarder • Avsätter budgetmedel och personalresurser • Organiserar och utformar fysiska miljöer som tar hänsyn till hälsolitteracitet
2 Integrerar hälsolitteracitet i planering, uppföljning, patientsäkerhet och kvalitetsförbättring	<ul style="list-style-type: none"> • Gör bedömningar av organisationens hälsolitteracitet • Bedömer hur riktlinjer och vårdprogram påverkar patienter med begränsad hälsolitteracitet • Tar hänsyn till hälsolitteracitet i alla patientsäkerhetsplaner
3 Kompetensutvecklar medarbetare inom hälsolitteracitet	<ul style="list-style-type: none"> • Anställer medarbetare som är specialister på hälsolitteracitet • Säkerställer att kompetens när det gäller hälsolitteracitet finns såväl inom olika professioner och på olika nivåer i verksamheten • Sätter upp mål för att utbilda medarbetare på alla nivåer
4 Inkluderar patienter och närstående vid utformning, implementering och uppföljning av informationsmaterial och tjänster	<ul style="list-style-type: none"> • Inkluderar patienter med olika nivå av hälsolitteracitet • Ser till att få feedback på informationsmaterial och tjänster från personer som använder dem
5 Tillgodoser behoven hos patientgrupper med olika hälsolitteracitet och undviker samtidigt stigmatisering	<ul style="list-style-type: none"> • Bygger bort sådant som kan upplevas som ett hinder vid begränsad hälsolitteracitet, exempelvis erbjuda alla hjälp med uppgifter som kräver hälsolitterata förmågor • Avsätter resurser till stöd vid begränsad hälsolitteracitet
6 Använder olika hälsolitterata strategier vid mellanmänsklig kommunikation för att försäkra sig om att alla parter har förstått budskapet vid all form av kontakt	<ul style="list-style-type: none"> • Använder sig av olika verktyg för kommunikation (t.ex. Förstå mig rätt, teach-back, bildstöd) • Ser till att patienter som talar andra språk än majoritetsspråket får tolk • Begränsar sig till två eller tre budskap åt gången
7 Ser till att informationsmaterial och tjänster är lättillgängliga och ger hjälp att hitta dem	<ul style="list-style-type: none"> • Ser till att elektroniska patientportaler är användarvänliga och stöttar användandet av dem (t.ex. 1177) • Underlättar tidsbokning • Använder lättillgängliga skyltar
8 Utformar och sprider innehåll via tryckta, audiovisuella och sociala medier som är lätt att förstå och följa	<ul style="list-style-type: none"> • Engagerar olika patientgrupper, med olika nivå av hälsolitteracitet vid utveckling av informationsmaterial och vårdinsatser • Säkerställer och kvalitetsgranskar översatt material
9 Tar hälsolitteracitet i beaktande vid risksituationer	<ul style="list-style-type: none"> • Prioriterar risksituationer (t.ex. vid medicinering, operation och utskrivning från sjukhus) • Beaktar hälsolitteracitet tillstånd som kräver mycket egenvård
10 Informerar tydligt vilka kostnader patienten själv får betala för och hur mycket	<ul style="list-style-type: none"> • Informerar tydligt om vad patienten själv behöver betala (t.ex. patientavgifter, medicin, övernattning på sjukhus, transport till och från vården) • Informerar tydligt om hur mycket patienten själv behöver betala (t.ex. för vård och mediciner samt om högkostnadsskydd och frikort)

Anpassningen till svensk kontext har gjorts inom HFS nätverkets projekt "En svensk verktygslåda för hälsolitterata hälso- och sjukvårdsorganisationer."

Källa: Svensk version av de tio kännetecknen för en hälsolitterat hälso- och sjukvårdsorganisation baseras på Brach C et al. Attributes of a health literate organization. Washington, DC, Institute of Medicine, 2012 (http://www.iom.edu/~/media/Files/Perspectives-Files/2012/Discussion-Papers/BPH_HLit_Attributes.pdf, hämtades 11 november 2017).